

kifejező készség fejlesztésére, végül egyéni élmények elmondása is ilyen célzatú. Hasznos stílus-gyakorlásnak bizonyul az osztály bíráló tevékenysége és irod. tört. órán a tervszerű szövegvizsgálat. Sok értéke van a mindennapi tanulással kapcsolatos fogalmazványoknak.

Dr. Zsindely Katalin az egyetemes történelem tanításának módszere a tanító-képzőben c. alatt tüzetesen szól a tárgy tanításának általános előkészítéséről, arról: hogyan lehet a tanítóképző 3 osztályában az anyagot helyesen elosztani, a szemléltetési eszközöket felhasználni, pl. a képzőművészet alkotásait: szobrokat és képeket a kor lelkének és törekvéseinek megismertetésére. Az anyag részletes tárgyalásában a következő feltételeket hangsúlyozza: a tanárnak legyen alapos szaktudása, a kor lelkével hangulatilag azonosuljon és legyen szemléletes, eleven stílusa. Az egyes okt. egységek feldolgozásában két feladat álljon szemünk előtt: forrjon egybe a tanár és az osztály közös munkája, a tanítás pedig keltsen élményt a növendék lelkében. Az élettől nem szabad elszakadni tanításunkban s a nemzeti öntudat kialakítására egy alkalmat sem szabad elmulasztanunk.

Dr. Juhász Béla.

Protestáns Tanügyi Szemle. XI. évf. 3. szám.

Trócsányi Dezső: Spengler mint nevelő. Az „Untergang“ nihilizmusa után a „Neubau des deutschen Reiches“ (924) c. művében kultúránk továbbélését, sőt új haladását hirdeti Spengler. Ebben az új haladásban jelentékeny szerep jut a nevelésnek. A munka harmadik fejezete „Die Erziehung — Zucht oder Bildung“ címen foglalkozik a nevelés kérdésével. Spengler pedagógiai elveit a következőkben foglalja össze: „legyen iskolánk és nevelésünk az élethez közelebbáló, törekedjünk ifjainkat nyitott szemmel néző érdeklődés alapján szemfülesebbé, talpraesettebbé nevelni; a jelenkor problémáira, országunk európai helyzetére, veszélyeztettségére és lehetőségére, társadalmunk s különösen a magyar társadalom megoldandó kérdéseire hívjuk fel a legfelsőbb két osztály figyelmét; hogy a tanár gyakorlatilag is iskolázott, biztos fellépésű, társadalmilag művelt, tapasztalásban érett, világlátott, sportoló és edzett ember legyen, ismerjük el egészséges követelménynek, de tartsuk elengedhetetlennek biztos szakképzettségét, pedagógiai készségét és tanultságát; olvassunk a modern nyelvi órákon külföldi lapokat, s különösen ajánljuk az egyéni önképzésre hajlandó ifjainknak; diákjainkba neveljük bele a nemzetünk jövő sorsába vetett bizalmát, a kitartásra, kemény munkára kész, elszánt akaraterőt; tankönyvei legyenek röviddek, tájékoztató olvasókönyvei eszmekeltők, szempontokat adók és távlatokat nyitók; szeresse meg a kutató munkát a könyvtárban az elit diákság; juttassuk el a vallás őszinte elfogadására és élésére s ne próbáljuk azt hiábavaló valláspótlékkal, morális oktatással s világnézettannal helyettesíteni.“

Zombor Zoltán dr. Mitrovics pedagógiai rendszere és a herbartianizmus c. cikkében a tanítvány megbecsülő értékelésével száll síkra mestere nemes egyéniségét és pedagógiáját illető ama megállapítással szemben, amely Mitrovics nevelési rendszerét a Herbartéval tartja rokonnak.

Hamvas Gyula dr.: A középiskola legégetőbb kérdésének arcvonaláról szólva, a legsúlyosabb problémát abban foglalja össze, hogy a vallásérvölcsi nevelés folyamata alatt milyen hatásokkal lehetne az ifjúság egész lelkét a nemzeti közösségre, mint prominens értékünkre ráirányítani. E kérdés megoldása elé számtalan akadály tornyosul, így: a háború utáni társadalmi elváltozások folytán átalakult környezeti hatások, a természet, kultúra s a ma nehéz valóságainak ezer más indítéka. A közel-

mult idők e kérdéshez tartozó társadalomtörténeti és pedagógiai részleteinek felvetésében dr. Imre Sándornak a nemzet jövő alakulását munkáló korszakos jelentőségű ténykedése nyer méltó megvilágítást.

Vály Armand dr. : Egyéni nevelés — közösségi nevelés középponti kérdését elsősorban az ismeretszerzést szolgáló nevelés (középiszkolai) dönti el. Az ismeret a legátfogóbb szellemi közösségre nevel, az egyén szabad szellemiségét bontja ki, erkölcsiségét a legegységesebb közlelkiség alapján vezeti és felébreszti a sorsközösség után való vágyat. Az ismeretszerzésen alapuló nevelés így lehet egyszerre egyéni és erkölcsi nemzeti, vagyis közösségi.

Nánási Miklós.

Budapesti Szemle 1937. márc.

Melich János tanulmánya a bölcsészeti oktatás és a középiszkolai tanárképzés reformjához. (277—308).

Annak a kulturális folyamatnak, mely az egész magyar nevelésügyet egységes szervezetbe akarja forrasztani, természetes következménye a *felső oktatás időszerű reformja is*, mely elválaszthatatlan összefüggésben van magával a középiszkolai tanárképzéssel. Régi panasz, hogy *tanárképzés és tudósképzés* nincsenek elkülönítve egymástól. *Melich János*nak ez a beható tanulmánya rávilágít arra, hogy ez az elkülönítés a gyakorlatban nem is oly egyszerű, mint amilyennek elméletben látszik.

Hóman Bálint vall. és közoktatásügyi miniszter a felső oktatási reform előkészítéséül felkérte az egyetem tanárait, hogy fejtsék ki véleményeiket. A „Bölcsélet-, nyelv-, természettudomány és pedagógiai szakosztály“ ülésén *Németh Gyula* tartott előadást: *A bölcsészeti oktatás és a középiszkolai tanárképzés reformja* címen. Ezt az előadást elemzi *Melich János* és ennek kapcsán mondja el a maga évtizedek tapasztalatait nyugvó javaslatait.

Németh Gyula előadásának főbb pontjai ezek:

1) A bölcsészeti tanulmányi évek elé egy *előkészítő évet* kellene iktatni. 2) A második és harmadik évet szakképzésre kell fordítani. 3) A bölcsészeti karon 20—25 legyen a kötelező heti óraszám. 4) A hatodik félévben legyen a doktori előszigorlat, a tizedik félévben a doktori szigorlat. 5) A hatodik félévben lehet az alapvizsga, a tizedikben a szakvizsga. 6) A tudományos képzést elősegítő internátusok álljanak rendelkezésre. 7) Szabályozni kell a Kar mellett működő M. Kir. Középiszk. Tanárképző Intézetnek a Karhoz való viszonyát (a vezetőséget öt évre a vkm. nevezi ki; a 11 tag közül 9 a Kar rendes tanára, kettő a Karon kívül álló „szakférfiú“; a Tanárképző ügyei nem az egyetemi tanácson át, de közvetlenül a vkm-hez terjesztendők fel stb. 8) *A tudósképzést* illető előadások a Tanárképző feladatkeréből *kikapcsolandók*.

Melich János leszögezi az 1924 évi tanárképzésre vonatkozó törvényből származó előnyöket, melyek azonban mégsem küszöbölték ki bizonyos félreértéseket a Kar és Tanárképző között s a *tanárképzésnek érdeke e félreértések kiküszöbölése* s e fontos szempontból boncolja *Németh Gyula* előadását, melynek ezek a vezető gondolatai: I. *Szelekció*, hogy úgy a tanári, mint a doktori diploma értékesebb legyen. II. A tanulmányi anyag rendszeresebb beosztása. III. A Középiszk. Tanárképző Intézet Karhoz való viszonyának rendezése.

I. *Melich János* az *előkészítő évet a szelekció szempontjából nem tartja kielégítőnek*. Igaz, hogy a javaslat szerint további tanulmányokra csak az bocsátható, aki az úgynevezett elővizsgálatot letette, de az ilyen visszavetés nem méltányos, hiszen